

Karsten Skjold Petersen

HUSARER I ROSKILDE

EN GARNISON OG DENS BY 1778-1842

Roskilde Museums Forlag

Sygehus

I december 1777 havde byen endnu ikke fået tilvejebragt en sygestue. Eskadronen havde da to syge husarer, som blev lagt i vagthuset. Byen måtte nu handle hurtigt og købte straks et hus i Hersegade (nuværende nr. 15). Her blev der i stuebygningen mod gaden indrettet to sygestuer, et køkken og et spisekammer. Endelig var der en port. Stuebygningen var på otte fag egebindingsværk med murede vægge og tegltag. Mod gaden var en kvist med lem. I bagbygningen i gården blev der i første omgang indrettet staldrum og lade, og på lofterne blev der indrettet fouragemagasin med plads til 2-300 tdr. havre. Baghuset var på ni fag egebindingsværk, med murede vægge. Den ene side af taget var teglhængt, den anden tækket med langhalm. Ind mod gården havde taget en kvist. Ved brandtaxationen i 1791 var bagbygningen blevet indrettet med tre stuer, et kammer, to køkkener og en forstue/entré til indgang fra gården. Bygningen var overalt forsynet med bræddegulve og lofter. I gården var der et lokumsskur og en brønd med hejseværk. Eskadronens feltskærer boede ikke på sygehuset, men var privat indkvarteret andetsteds i byen.

Byen skulle forsyne sygehuset med senge, lys og brænde. Antallet af senge og mængden af lys og brænde var ikke fastlagt i indkvarteringsreglementet, men skulle forhandles i indkvarteringskommissionen. I Roskilde kom sygehuset til at rumme ti sengepladser. Sengene skulle som hos de private kvarterværter være tomandssenge. Byen skulle til hver sygeseng levere en halm-madras, to underdyner, en overdyne, to hovedpuder samt to lagner og et håndklæde af blågarn. Håndklædet og lagnerne skulle leveres rene én gang om måneden. Alle øvrige udgifter til sygehusets drift skulle regimentet selv afholde.

I november 1801 krævede eskadronens chef nyt inventar til sygehuset. Tilsyneladende var dette ikke blevet skiftet siden 1778. Kommissionen var meget påholden og ville først inspicere stedet. Besøget på sygehuset viste, at alt var ubrugeligt på nær en bæk. Af sengetøjet kunne der ved reparationer

nok blive et helt sæt til én seng, mente kommissionen. Man kunne dog ikke umiddelbart bevilge penge, førend to borgere havde lavet et budget/overslag. Oprindeligt havde der været otte senge, men to af disse var helt ødelagte. Roskildes sygehus var således indrettet med en del enkeltmandssenge. Der blev afholdt licitation over de påkrævede ting til sygehuset i januar 1802. Købmand Hans Kornerup fik ordren på et bud på 220 rd. Dette forekommer at være temmelig dyrt for et par senge, et par stole og et bord, alt af fyrretræ, samt sengetøj til 7-8 senge. Endelig blev de gamle sager bortsolgt i marts, og det resterende beløb bevilget. Af et mødereferat fra marts 1817 fremgår det, at der da var fire sygesenge. Chefen anmodede om anskaffelse af fire underdyner, en overdyne og seks hovedpuder, hvilket kommissionen bevilgede. Endelig i marts 1820 blev der bevilget otte nye lagner til sygehuset. I december 1828 fastslog en skrivelse fra kollegiet, at sygehuset i Roskilde skulle have tre ravndugsskjorter, tre nathuer, tre kaputkjoler og tre uldne trøjer. Et sygehus burde i øvrigt have slåbrokker og tøfler. Bortset fra de nævnte sager, rummer kilderne intet videre om sygehusets drift. Af diverse regnskaber fremgår det dog, at sygehuset forblev i Hersegade, indtil eskadronen forlod byen.

Lys og brænde til vagtstue og sygehus

Ifølge indkvarteringsreglementet skulle byen i de seks vintermåneder (oktober-marts) levere lys og brænde til vagtstuen og sygehuset. Hvor meget skulle den lokale indkvarteringskommission selv fastlægge. I Roskilde enedes man med det samme om en pengeafløsning. Nedenfor bringes en oversigt over de aftaler, som blev forhandlet på plads. Aftalerne gjaldt for de seks vintermåneder. For vintrene 1778/79 og 1779/80 fik vagtstuen og sygehuset f.eks. hver 18 rd. osv.

1778-1779: 18 rd. (til hhv. vagtstuen og sygehuset)
1780-1784: 19 rd. 48 skl. (til hhv. vagtstuen og sygehuset)
1785-1787: 36 rd. (til vagtstuen) og 36 rd. 24 skl. (til sygehuset)
1788-1809: 30 rd. (til hhv. vagtstuen og sygehuset)
1815-1822: 30 rbd. (til vagtstuen)
1823-1836: 20 rbd. (til vagtstuen)

På et møde i indkvarteringskommissionen i oktober 1785 blev det besluttet også at give penge i sommermånederne. Vagten skulle have 3 rd. hver måned og sygehuset 3 rd. 2 skl. Hvorlænge dette fortsatte fremgår ikke.

I 1817 blev det besluttet, at sygestuen skulle have godt 14 rbd. pr. vinter-

måned og 2 rbd. hver sommermåned. Vagten fik tilsyneladende ikke penge om sommeren længere. Aftalen fra 1817 blev genforhandlet i november 1822. Foruden pengene til lys og brænde havde man året før haft udgifter på 42 rd. til vask af sygehusets sengetøj. Man indgik nu en aftale med felt-skæreren, der påtog sig af skaffe lys, brænde, gulvsand og fejekoste, samt sørge for vask af sengetøjet.⁴² Herfor fik han 9 rbd. pr. vintermåned og 4 rbd. pr. sommermåned, altså 75 rbd. pr. år. Endnu i 1840 havde man en sådan aftale med eskadronens feltskær Johan Abraham Schäffer, der nu fik 80 rbd. Om det også var Schäffer, byen indgik aftale med tilbage i 1822 vides ikke, men det er mere end sandsynligt. Han optræder således allerede i 1825-folketællingen som eskadronens læge.